

[Indenrigs- og boligministeren.]

gjorde nogle bemærkninger om den enliges lejeproblem. Jeg forstår også godt disse problemer. Jeg har selv som borgmester mange gange siddet overfor enligst stillede, hvis boligproblem i virkeligheden var en tragedie, men som det er en meget, meget vanskelig sag at løse. Det ville ikke være rigtigt, hvis boligministeriet gav boliganvisningsudvalgene en stram besked om, at de enlige skulle have forretten til 1 værelses eller 2 værelses lejligheder, så længe boliganvisningsudvalgene indenfor deres kommuner sidder med familier, måske endda familier med børn, som de ikke kan skaffe tag over hovedet.

Det, vi derimod kan gøre, er naturligvis i så høj grad som muligt i nybyggeriet at prøve på at få sat 1 værelses lejligheder ind, så at der kan blive adgang for enligst stillede til at komme i betragtning. Det er en tanke, som vi arbejder med i boligministeriet udfra tekniske grunde og synspunkter, som det her ville føre for vidt at forklare. Man nærmer sig mere og mere ønsket om at lave den levende lejlighed, den levende bolig, der kan udvides og trækkes sammen efter det skift i familiernes kår, som opstår, fra de i begyndelsen kun er to, til de er flere og så til sidst kun er een. Dette livsløb gennem boligen må kunne løses ved, at værelserne lægges sådan i forhold til hinanden, at de kan skilles ud og blive boliger for andre end den pågældende familie, når den ikke længere selv har behov for dem.

Det ærede medlem hr. Chr. Nielsen gjorde en bemærkning om, at grundejerstanden var blottet for social forståelse. Jeg kunne egentlig godt, hvis vi havde tid til vor rådighed i denne sene eftermiddag, gøre nogle bemærkninger overfor den påstand. Jeg skal lade være med det. Jeg skal bare bede hvert eneste medlem af det høje ting om at tænke på alle de eksempler, de kan huske fra deres livs erfaringer, på grundejere, der endnu i 1939 simpelthen havde ladet deres lejere blive siddende for den leje, de betalte i 1914, 1915 og 1916 eller måske endda tidligere. Vi har — det er jeg overbevist om — allesammen uanset partifarve, bortset fra det ærede medlem hr. Chr. Nielsen, erfaringer i vor bekendtskabskreds på grundejere, som i ingen henseende har udbyttet deres lejere, og som sandelig ikke har været blottet for social forståelse, men jeg skal ikke yderligere polemisere mod det ærede medlem, der jo skal anvende ophidsede udtryk, hver gang han nærmer sig noget, der har med ejendom

eller ejendomsret at gøre. Jeg vender blot alle de erfaringer, som hvert enkelt medlem sidder inde med i sit sind ved denne lejlighed, imod hans fuldstændig uhyrlige påstande.

Så spurgte det ærede medlem, hvad der var en rimelig afkastning. Når lovforslaget bruger dette udtryk, har det selvfølgelig være lovgivernes ønske, og må det være lovgivernes ønske, at det bliver de erfaringer, som nævnene og boligretten nu vil få, der kommer til at præcisere begrebet rimelig afkastning i overensstemmelse med livets forhold. Men jeg kan godt sige, at efter min mening er minimum for en rimelig afkastning obligationsrenten plus det tillæg, som en husejer bør have ved den særlige vanskelige form for kapitalbesiddelse, som et hus, en udlejningsejendom, er; det må være minimum. Om dette minimum så bør forøges med tillæg af anden karakter, ved jeg ikke; det afhænger efter min mening i høj grad af bedømmelsen fra tilfælde til tilfælde. Det er denne bedømmelse, som nævnene med appel til retterne skal træffe.

Jeg takker de ærede medlemmer for deres tilslutning til lovforslaget.

Jens Jensen: Jeg ønsker ikke at indlede nogen større debat, jeg vil blot sige til den højtærede minister, at jeg er tilfreds med en del af de besvarelser, jeg har fået. Kun et enkelt punkt er tilbage: de krav, der stilles fra bygningsdirektoratet til de pågældende bygherrer. Jeg har her et papir, hvor disse krav opstilles. Det er ialt 45 punkter; nogle af dem angår ting, der skal overholdes, andre punkter er henstillinger. Når jeg går dem igennem allesammen og bedømmer dem udfra et sagligt synspunkt, er jeg kommet til det resultat, at kravene er mere vidtgående end den bygningsvedtægt, som er lov i Esbjerg, og som vi jo skal bygge efter. Jeg er endvidere kommet til det resultat, at hvis man udover bygningsvedtægtens krav også skal opfylde disse krav, vil det dreje sig om en ekstra udgift på rundt regnet 1500 kr. for et tofamilieshus. Jeg kan heller ikke rigtig forstå, der er nogen mening i, at en arkitekt skal rejse f. eks. fra Esbjerg til Aarhus eller København for at få besked om, hvordan han skal lave sit projekt. Jeg kalder det en unødig udgift og unødigt tidsspilde. Jeg kan ikke komme til andet resultat, end at det er ekstra udgifter, der pålægges den pågældende bygherre. Det er jo betydelige krav, der stilles til indretningen af boligerne; der stilles krav om ekstra funda-